

Podrobení New Mexika
Spojenými Státy.

PRO POKROK UPRAVIL OTAKAR CHARVAT

PŘED sedmdesátí roky voj-
ska Spojených Států
provedla vpád do Mexi-
ka. Mexiko tehdy ovšem
nebylo tak daleko jako
je nyní a prvním cílem americké-
ho útoku byla provincie New Mex-
iko. Snadnost, s kterou tato pro-
vincie byla podrobena, a poměrně
malé nesnáze s udržováním pořádku
v této podrobené provincii jsou
pozoruhodnými, nvyážme-li, že
New Mexiko v době americké oku-
pacce mělo 65,000 mexických o-
byvatel a jenom 1,000 Američanů.

Nejvíce vašim guvernérům; já
jsem váš guvernér, Nece-
Kívám, že chopíte se zbraní a bu-
dete bojovat se mnou proti svému
vlastnímu lidu, který postaví se
mně na odpor. Pravím vám, že
tí, kdož zůstanou pokojně ve-
svých domovech, přiblíží se ku
své smrti a ku svým stádním, bu-
dou mnoh chráněni, právě tak ja-
ko jejich majetek; ani klas pepře
a jedna cibule nebude jim vzata
mými vojáky bez zaplacení a bez
jejich souhlasu. Ale slyšte! Kdo
slíbí, že bude chovati se pokojně
a po té nalezen bude se zbraní pro-
ti nám, bude povražen."

Mexická vláda byla v té době,
jako vždycky, s výjimkou úspěšné
tyranské vlády Diazovy, na vrat-
kých základech. Byla to republi-
ka jenom dle jména a její slabost
nebyla nikde tak jasně patrnou
jako v New Mexiku. Mexická
vláda nebyla schopna v tomto ú-
zemí poskytnouti obyvateľstvu o-
chranu ani proti indiánským ná-
jezdům. Santa Fé bylo tehdy nej-
větším obchodním městem. Mexi-
čanů v tomto městě usazení sledo-
vali, že obchod s Američany se
jim vyplácí a přináší hojně zisky
a proto nechtěli takové neuváži-
ti Američanům jako jejich bratři
dále ve vnitru mexické země.

Kearny vykonal se svým voj-
skem devětatnáct mil cesty k
Santa Fé před sluncem západu
dne 18. srpna. Americká vlajka
byla vztvána nad starým palá-
cem, který byl sídlem mexické
vlády a před tím španělské.
Kearny promluvil pak k obya-
teltvu Santa Fé následujícího rá-
na a mistogovernér, Don Juan
Bautista Vigil, na jeho slovo odpo-
vědě. Zatím co připojil svého
vanost Spojených Států nad úze-
mí, prohlásil:

"Vidíte fakta v nové mexické hi-
storii" praví: "Okolnost, že vláda
ve Washingtoně až do dnešního
dne odeprá odhaliti obsah doku-
mentů Don Santiago Magoffina,
kterých, jak se za to má, jsou vy-
značeny položky jeho vydání, ve-
de k domněnce, že způsob, kterým
ziskávána byla až do té doby pře-
zeň obchodníků v Santa Fé, použít
byl i u generála Armijo a že u-
možnil Magoffinovi, převést diti
tohoto mexického důstojníka, že
bude pro něho lépe, když upustí
od myšlenky postaviti se na od-
por."

"Nepovažujte za podivné, že ne-
bylo tu žádných projevů a radostí
při zabírání tohoto města vojens-
kou silou. Pro nás sila mexické
republiky je mrtvou. Ale až ja-
kolekoliv poměry panovaly, byla na-
ší matkou. Které dítě nerozilo by
slzy u hrobky svých rodičů? Mohl
bych naznačiti některé příčiny je-
jí nezdaru, ale domácí nesnáze ne-
mají býti vynášeny na světlo. Bu-
de dostatečné, jestliže prohlásím,
že občanská válka je prokletým
pramenem smrtelných otrav, kte-
rá rozšířila se po jedné z největ-
ších zemí, jež kdykoliv byly utvo-
řeny."

Generál Kearny jmenoval civil-
ní vládu v New Mexiku a ustano-
vil Charlesa Benta guvernérem a
naučil Don Santiago Magoffina,
který byl právníkem, že se za-
konek byl právníkem. Me-
xická Doplňma z Missouri i
řadového vojáka jeho pluku, Wil-
lardu P. Halla. Kearny odebral
se po té do Californie, ponechav
New Mexiko v péči plukovníka
Sterlinga Pricea.

Povstání, jež slibovalo býti výz-
ným, událo se v New Mexiku v
roce 1847. Guvernér Bent, který
opustil Santa Fé, aby navštívil
svůj domov v Taos, byl usmrcen
tam Mexičany a Indiány. Pět ji-
ných Američanů bylo usmrceno
při stejném útoku. Povstání ry-
chle se rozšířilo po celém sever-
ním New Mexiku a plukovník
Price rychle shromáždil svoji
armádu, jež roztroušena byla po
celém území a hledala příči pro-
konek.

Ohlédáme mezi vás jako přá-
tele," prohlásil generál, "ne jako
nepřátele, jako ochránce a nikoliv
jako dobyvatel. Tímto zbavuji
vás příslušnosti k mexické vládě
a poslušnosti k generálu Armijovi.

Uklidnění New Mexika bylo cel-
kem dosti snadným úkolem. Ne-
bylo příliš dlouhé drábné války s

RODINA NOVÉHO SEK RETÁŘE VÁLKY BAKERA.

Pani Newton Diehl Bakerová, manželka nového sekretáře války
s dětmi. Nejstarší z dětí je Alžběta, nyní 10 roků stará, které
přátelé říkají Betty, po té je hošík, Newton D., zvaný kamarád
Jack, a děvčátko Peggy.

Mexičany. Schopná teritoriální
vláda byla ustanovena a tato brzy
byla schopna řídit vnitřní zále-
žitosti území. V čele této vlády
z počátku nalézali se Mexičané,
Mexická mllice potlačila bandity,
kteří v prvních dobách působili
obyvateľstvu značné nesnáze. A-
merického vojska použito jenom
pro boj s Indiány.

po válce budou-li chít, aby do-
stali se jim takového pohodlí a
všohod při cestování jako dříve. E-
vropa neudělá by viděla, kdyby
turisté zůstali doma několik let po
skončení této války, neboť po vál-
ce mnoho pravděpodobně rouf tur-
istických bude uzavřeno.

Války s Indiány v New Mexiku
byly dlouhé a vyžádaly si mnoho
obětí. Po celá léta odírali Indi-
áni křídne spoluziti se svými po-
kornými bílými sousedy a bylo
nutno užití velmi často ozbrojené
moci, aby potlačeny byly výsel-
ky bojovných Indiánů. Mnoho a-
merických vojáků padlo v čest-
ném boji s Indiány na pla-
nizem Mexika. Ale to vše patří
již minulosti. Indiáni naučili se
užiti v čestě zákon bílého člověka.
Ještě tu a tam dohází k vzpo-
mínám, ale ty nedají se srovnávati
s boji, které sváděny byly tu před-
lety.

Američané jmenovitě ohystají
se k návštěvě Belgie a oněch zá-
stí Francie, které nyní otrápní
se vrátní válecnou. Ale turisté
takového mnoho nevidí. Budou vi-
dět mnoho ztracených obydlí jako
po zemětřesení, trochu spálenišť
a řadu nešťastných lidí, obnovují-
cích svoje domovy, rezervovanou ze-
mí v městech, kde nalézaly se zá-
kopy, ale to, co spatřiti doufají,
zbylé známky bojů, poskození dě-
la, odhozené pušky, kusy stříla-
pod, nespátrá. Snad najdou se
jinnovost ve velkém množství ro-
vů nešťastných obětí bitek, kte-
rými označena budou hajzty.

Dnes New Mexiko je zkvětají
vím státem s velkou budoucností.
I Mexičany, kteří jsou tu usazení
prosperují. Je sice mnoho mexi-
ckých usad, které jsou chudé, ale
toho vinní nejsou samy, ježto ne-
chtějí se přizpůsobiti daným po-
měrům. Jeví nechtějí k práci, dá-
vajíce přednost lenivému povolo-
vání a to k jejich blahobytu, jak
je přirozeno, přispěti nemůže.

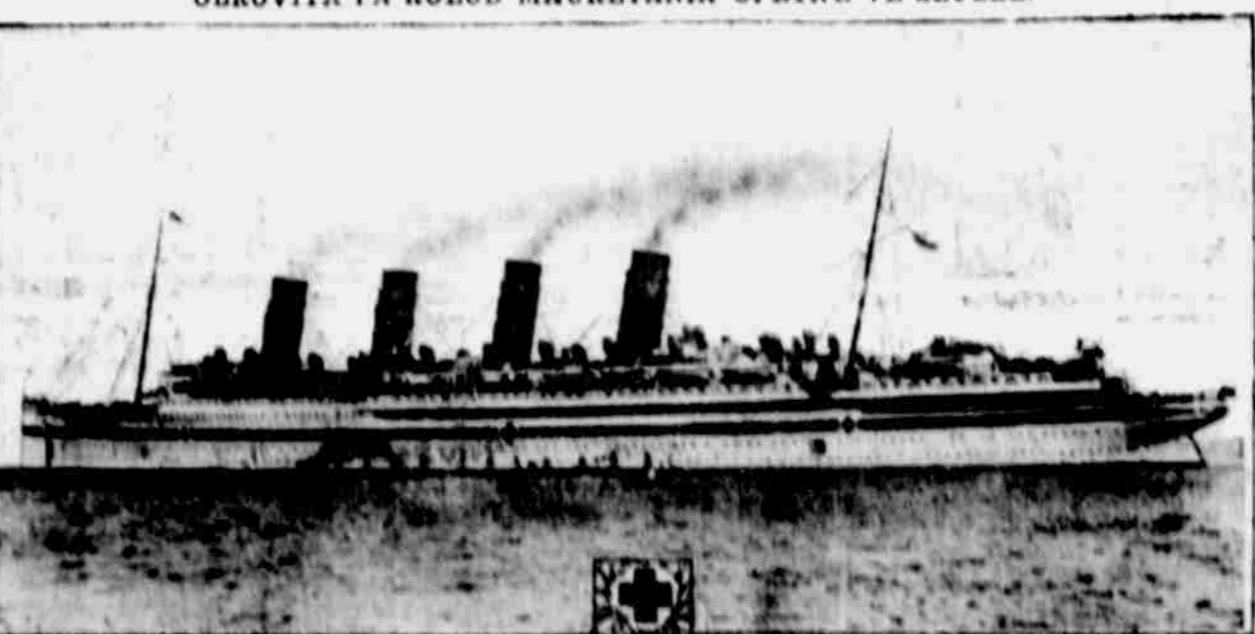
Budoucí ale chítí vykonati ce-
stu do Evropy hned po zakončení
války, měli by si již nyní zajistiti
přeply přes moře, neboť po válce
mista na parolodích, které spro-
středkují dopravu mezi starým a
novým světem, budou velice vzá-
né. Je jisté, že všední místa na
lodích, počítaje v to přepychové
kabinu, budou připravena k stože-
ní zboží, kterým bude nutno co
nejrychleji doplniti, vyčerpaní
skladisti v Evropě. Není pucheb-
nosti o tom, že po válce více lodí
nalozati bude se ve službě mezi
Amerikou a Evropou, ale téměř
všechny tyto lodí dopravovati bu-
dou zboží, neboť a tím bude pro-
ně více vývozu. Poptávka po a-
merickou zboží v Evropě bude
veliká a vývoze a přivozei poku-
si se získati každou zbylou loď
pro dopravu zboží, které budou si
práci získati nebo odeslati svým
zákazníkům.

**TURISTIKA V EVROPE
PO SKONČENÍ VÁLKY**

Je mnoho Američanů, kteří již
nyní ohirají se záměrem navštívit
Evropu po zakončení přítomného
zápasu a objízdněti místa, o kterých
nyní často děje zmínka ve váleč-
ných zprávách. Ale zda se, že po
turistu nebude po zakončení pří-
tomné války v Evropě příjemno
Twells Brev píše v časopise Lou-
don Daily Mail, že turisté budou
mnohem větší nejméně rok a více

Kromě toho cestování nebude
tak levné jako bylo před válkou.
Americký dolar mnoho před vál-
kou koupil v Evropě. Naše pení
ze sice neztatí na své hodnotě,
ale nekoupí se po válce za ně v
Evropě tolik, jako dříve. Všech
zivotních potřeb bude nedostatek
a po válce, neboť vyčerpané záso-
by není možno rychle nahraditi.
Za všechnu budou žánny ceny
značně vyšší a turista v první řá-
dě bude muset platiti za všechno
více, než bylo na něm dříve zále-
no. Obchodníci, hotelieri, restau-
ratori, pozvození a všichni, kdož
usnadňují turistům cestování, bu-
dou zblázněni a nire nebyvalé a bu-
dou, jak je přirozeno, hleděti, aby
turista pomohl jim nesti toto velké
bráně.

OBROVITA PA ROLOD MAURETANIA OPĚTNĚ VE SLUŽBĚ.

Parolod Mauretania, jedna z největších lodí světa, byla používána jako vojenská loď a nyní
vrácena byla transatlantické do pravní službě.

lím svoje automobily a povozy
pro dopravu přes kontinent. Po-
lovina železnic na starých turisti-
ckých routech je zničena a bude
to vyžadovati delší doby, než zna-
vu pro potřeby bude připravena.
Ostatních železnic pak bude vyu-
žito co nejvíce k dopravě zboží a
turista nebude mít zcela žádného
pohodlí při cestování z jednoho e-
vropského města do druhého. Tu-
risté měli by si přivésti také svoje
vládní stany a potřeby k táboření
a dokonce i vlastní zásoby potravin.
Všechna města, která posko-
zena byla krokem války, budou
preplněna během doby, kdy budou
znovubudována. V hotelích ne-
bude místa pro turisty. Miliony
bláznových a o domov připravě-
ných budou mít první právo na
přístřeší a na zásoby potravin,
které jenom pomalu budou dopl-
ňovány.

Bude to trvati značně dlouho po
válce, než navrátí se pravidelné
pobřeží. Evropa po válce bude
zemí pracujících a znovubudují-
cích. Nebude tu mnoho těch, kdož
budou moci se starati o pohodlí
turistů. Všechno bude zapříčeno
do chomoutu velké snahy po od-
stranění válečných stop. Bude
poptávka jenom po lidech s tou-
hou pomoci vybudovati to, co zni-
čil váleky krok, a nikoliv po těch,
kteří svoji zvědavosti by práci ta-
kovou stěžovali. Zlatá doba tu-
ristů v Evropě patří již minulosti.
Sotva se kdy vrátí.

Po této válce budou vítáni je-
nom takoví turisté, kteří přijdou
s plnou a nákrasou na znovuvybu-
dování poskozených měst, místa s
fotografickým aparátem a albu-
mem na poloděnice. Ale jinné
takového turisty bude se obje-
vati spíše na kontraktěch, než na
seznamu návštěvníků. Jeho zava-
zadla tvořiti budou lopaty, moty-
ky a rýče. Host s vyhrnutými ru-
kávci a v pracovním obleku bude
více vítán, než host v bezvad-
ném cestovním obleku.

SÍLA ÚSTRIC.

Kdyby lidé byli tak silní jako
ústice, mohli by vykonati právě
dívky. Svavy ústice, kterými ud-
ržuje se skořápka zavřena, vydr-
žely by váhu sedmatřiceti a půl
libry, aniž by skořápka byla ote-
vřena. Člověk s takovou silou bez
velkých nesnázi mohl by zvednou-
ti celou lokomotivu.

Nyní, kdy se dobře ví, co zna-
menají nádherné zařízení něme-
cké hotely v ponezších městech a
všude při pobřeží v strategicky
doležitých městech, kde byli
vlastně uloženi němečtí hotelieri
ze svým stádem ochotných služeb-
níků, je pochýbno, že tyto resorty
zůstanou v rukou těch, kteří uká-
zali se býti nepříteli země, v kte-
ré užívali pohostinství. Je mož-
né, že takové hotely přejdou do
jiných rukou a je také možné, že
na delší dobu přeměněny budou v
útky pro takové, kteří válkou
připraveni byli o své domovy a po
zakončení zápasu vrátí se do blíz-
kosti svých bývalých bydlišť.

Vyžaduje to váhu šestí a půl li-
bry k otevření obyčejné škeble. V
Středozemním moři nalézá se rak,
který podepřiti může váhu 492-
krát tak velkou své váhy vlastní.
Kdyby 150 liber vážící člověk byl
tak silný, mohl by udržeti váhu
73,800 liber, čili 36 a půl tuny.

Američané jmenovitě ohystají
se k návštěvě Belgie a oněch zá-
stí Francie, které nyní otrápní
se vrátní válecnou. Ale turisté
takového mnoho nevidí. Budou vi-
dět mnoho ztracených obydlí jako
po zemětřesení, trochu spálenišť
a řadu nešťastných lidí, obnovují-
cích svoje domovy, rezervovanou ze-
mí v městech, kde nalézaly se zá-
kopy, ale to, co spatřiti doufají,
zbylé známky bojů, poskození dě-
la, odhozené pušky, kusy stříla-
pod, nespátrá. Snad najdou se
jinnovost ve velkém množství ro-
vů nešťastných obětí bitek, kte-
rými označena budou hajzty.

Tyto zajímavé číselce opatřili
nám lidé, kteří silu raku, ústrie a
škeblí podrobili zkouškám. Aby
vyzkoušeli silu škeblí a ústrie, se-
strojili zvláštní váhy, kterými dá-
se přesně síla jejich zjistiti. K
vyzkoušení síly lmyzu sestrojili
zvláštní malé stroje, připravené
ku zvláštní váze. Věda, dle této
zajímavé zkoušky, ukázala se tři-
setkrát tak silnou jako kůň. Ji-
nými slovy, kdyby věda byla tak
velkou jako kůň, mohla by vyko-
nati práci za třicet koní. Kůň ne-
schopen utáhnouti více, než
pětkrátě či šestkrátě tolik, co sám
váží.

Některé malé mouchy jsou je-
ště silnější, než věda. Občejná
domácí moucha za pomoci svých
křídél může svými nožkami zvednou-
ti sírku. Když 150 liber vážící
člověk byl tak silný, mohl by
zvednouti trám 14 stop dlouhý,
2 palce a šest stop ve čtverci sil-
ný. To byl by obdivuhodný si-
lák, který mohl by vystupovati v
divadlech zvláštností.

Po anglicku.
Dva Angličané bavili se v ho-
stinci. Jeden z nich vyňal z kapsy
pro ukrácení chvíle nůž a vřezal
vím do stolu své jméno. Když mu
sklepník takovou kratochvíli zak-
azoval, otázal se ho zcela klidně,
co stojí stůl, a zaplatil žádnou
částku dvanácti dolarů. Na to
oba Angličané dopili, naložili si
stůl na ramena a k úzsu ostat-
ních si jej odnesli.

Něžný manžel
Pán: "Kdo byl ten muž, který
se slzami v očích vám děkoval
před soudní budovou; zajisté byl
vaším průměrným osvozenem?"
Obláze: "Právě naopak, ob-
hajoval jsem jeho ženu, a ta byla
odsouzena na tři roky!"

Ochotný.
Na noc přišel ke stavení, kde
bydlela míhosrdná žena, tulák s
uzlíčkem v ruce.
"Nemáš snad v uzlíčku roztr-
zané prádlo, spravila bych ti ho."
Tulák vytáhl z uzlíku knoflík
a povídá:
"O, jak jste dobrotivá; mám tu
knoflík, mohla byste mi k němu
přikrit kosiť?"

Poměr.
Piva nepijeme vůbec, víno
jenom s vodou
A v jakém poměru?
Žena s dětmi pije vodu a já
víno.

Nemožnost.
Muž se ženou se byl pohádali,
by kričí plú zlosti: "Hned bych
prask' zlosti!"
Na to mu žena klidně odpoví-
lá: "To mi slibuješ již plyněch 25
let, a do dnes marně čekám!"

Časy se mění.
"Vidíš, Alfrede, před svatbou
si říkal, že jsem sluncem tvého
žvota."
"Jsi sluncem, jsi? Ještě nějaký
čas a dostanu z tebe úžeh mo-
du ..."